

بانک مرکزی از کاهش ۵ واحد درصدی رشد نقدینگی گزارش داد

کاهش ۱۲ واحد درصدی رشد پایه پولی

تمام شواهد نشان می دهد نرخ تورم در ماه‌های آینده روند نزولی خواهد داشت

در حالی که طی هشت سال دولت قبل حجم نقدینگی ۸ برابر شده و تبعات تورمی آن هنوز دامنگیر اقتصاد است، دولت سیزدهم با اقداماتی نظیر توقف استقراض از بانک مرکزی، کنترل اضافه برداشت بانک‌ها، اعمال محدودیت مقداری بر رشد ترازنامه بانک‌ها و… توانسته سرعت رشد نقدینگی را کاهش دهد.

در هشت سال دولت گذشته حجم نقدینگی ۸ برابر شد و از ۴۷۹ هزار میلیارد تومان در پایان دولت دهم به ۳۸۲۰ هزار میلیارد تومان در پایان دولت دوازدهم رسید. این رشد وحشتناک نقدینگی، تبعات تورمی سنگینی ایجاد کرده که باعث آب رفتن سفره مردم شده و بخش عظیمی از وقت و انرژی دولت آیت‌الله رئیسی را مشغول خود کرده است.

اما در دولت سیزدهم برای کنترل نقدینگی، اقدامات اساسی از جمله توقف استقراض دولت از بانک مرکزی و کنترل اضافه برداشت بانک‌ها انجام شده است.

کنترل رشد پایه پولی و نقدینگی به‌عنوان موتور محرک تورم از اصلی‌ترین برنامه‌های بانک مرکزی برای کنترل تورم فراینده است، با این حال مجموعه سیاست‌های دولت‌بانک مرکزی باعث شد برای نخستین بار پس از ۹ سال رشد ماهانه نقدینگی در فروردین ۱۴۰۱ منفی شود.

دولت سیزدهم با مدیریت هزینه‌ها، برای نخستین بار در چند دهه اخیر دولت در ابتدای سال جاری در قالب تنخواه از بانک مرکزی استقراض نکرد و از سوی دیگر، میزان خلق پول بانک‌ها در سه ماه نخست امسال برای نخستین بار در سالیان اخیر، کاهش یافته است؛ دو عاملی که نقش مهمی در کاهش رشد

شتابان نقدینگی داشته‌اند.بانک مرکزی دولت سیزدهم از ابتدای شروع به کار خود در میانه سال ۱۴۰۰ با محدود کردن رشد ترازنامه بانک‌های کشور، سرچشمه اصلی رشد بی حساب و کتاب نقدینگی یعنی نظام مازاد را هدف قرار داد.

■ **رهگیری متغیرها تا مرداد**

طبق گزارش بانک مرکزی، در یک سال اول دولت سیزدهم رشد پایه پولی حدود ۱۲ واحد درصد و رشد نقدینگی حدود ۵ واحد درصد از آنچه در پایان دولت قبل رقم خورده بود، کمتر شده است.

بانک مرکزی گزارشی از مهم‌ترین تحولات اقتصاد کلان کشور بویژه در حوزه شاخص‌های پولی منتشر کرد. این گزارش عموماً شامل اطلاعاتی بود که پیش‌تر به نقل از همین نهاد اعلام شده بود. از جمله موارد مطرح شده در گزارش جدید بانک مرکزی به کاهش نرخ تورم مصرف‌کننده و تولیدکننده نسبت به سال گذشته، افزایش تجارت خارجی و صادرات کشور در پنج ماهه نخست سال جاری نسبت به مدت مشابه سال گذشته و همچنین افزایش نسبی قیمت ارز و مسکن در مردادماه سال جاری اشاره شده است. علاوه بر این یکی از مواردی که در گزارش بانک مرکزی بدان اشاره شد، شاخص‌های پولی کشور از جمله پایه پولی و نقدینگی بود.

طبق گزارش بانک مرکزی، حجم نقدینگی در پایان مردادماه سال ۱۴۰۱ (معادل ۵۴۰۱۷۰۰۹ هزار میلیارد ریال) نسبت به پایان سال ۱۴۰۰ معادل ۱۱۱٫۸ درصد افزایش یافته که در مقایسه با رشد متغیر مذکور در دوره مشابه سال قبل (۱۲٫۸ درصد) به میزان ۱۰ واحد درصد کاهش نشان می دهد. همچنین نرخ رشد دوازده ماهه نقدینگی در مردادماه ۱۴۰۱ معادل ۳۷٫۸ درصد بوده است.

بررسی عملکرد دولت سیزدهم در حوزه اشتغال از تابستان ۱۴۰۰ تا بهار ۱۴۰۱

۷۲۱ هزار شغل ایجاد و تثبیت شد

کمترین میزان بیکاری طی ۵ سال گذشته متعلق به سال ۱۴۰۰ بوده است؛ سالی که هفت ماه از آن به دولت سیزدهم اختصاص داشته است

▲ **ایلیا پیرونی**

خبرنگار

تحلیل گزارش آماری مرکز آمار از حوزه اشتغال کشور، داده‌های جدیدی را ارائه می‌کند که حکایت از بهبود وضعیت اشتغال کشور دارد. نکته جالب آنکه در این میان نقش زنان در بخش اشتغال بیشتر از بهار سال گذشته بوده است.

در حالی‌که اغلب کارشناسان و رسانه‌ها، داده‌های آماری بهار ۱۴۰۱ را با بهار ۱۴۰۰ مقایسه می‌کنند و براین اساس حوزه اشتغال را تحلیل می‌کنند، اما روزنامه ایران، این داده‌ها را از زاویه دیگر و از زمان روی کار آمدن کابینه دولت سیزدهم در روزهای ابتدایی شهریور ماه سال ۱۴۰۰ و بهار ۱۴۰۱ بررسی کرده است.

میزان نرخ بیکاری در بهار ۱۴۰۱ نسبت به پایان تابستان ۱۴۰۰ با کاهش مواجه شد و به همین ترتیب نرخ اشتغالیابی در این مدت با رشد مواجه شده است. از طرفی، نسبت جمعیت فعال کشور در بهار ۱۴۰۱ در مقایسه با تابستان ۱۴۰۰ با رشد مواجه شده است، نکته برجسته و مهمی که داده‌های مرکز آمار نشان می دهد، طی ۵ سال یعنی از سال ۱۳۹۵ تا ۱۴۰۰ کمترین میزان بیکاری به سال گذشته اختصاص یافته، سالی که تنها ۵ ماه نخست آن متعلق به دولت دوازدهم بوده است. داده‌های مرکز آمار ایران حکایت از آن دارد، از سال ۱۳۹۵ تا ۱۴۰۰ بیشترین میزان جمعیت بیکار کشور مربوط به سال ۱۳۹۷ با ۳ میلیون و ۲۵۵ هزار نفر و کمترین نیز مربوط به سال ۱۴۰۰ با ۲ میلیون و ۳۷۵ هزار نفر بود. در این داده‌ها ارائه شده گویای این مساله

مدیرکل بازرسی کاروزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی خیرداد

انجام ۳۶۰ هزار بازرسی بر ایمنی کارگاه‌ها در دولت سیزدهم

مدیرکل بازرسی کار وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی گفت: ۳۶۰ هزار بازرسی برای نظارت بر مقررات ایمنی کارگاه‌ها در دولت سیزدهم انجام شده است. به گزارش مرکز روابط عمومی و اطلاع‌رسانی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، احمدز پرنده اظهار کرد: یکی از روش‌های مؤثر برای پوشش گسترده ایمنی کار کشور، توجه به نقش نهادهای حاکمیتی از طریق نظارت بر خودارزیابی واحدهای اقتصادی بزرگ است. به گزارش قانون کار است. وی با اشاره به اهمیت نقش ایران خودرو در حوزه سلامت کارکنان گفت: ارائه گزارش

یکی از روش‌های مؤثر خودرو در حوزه ایمنی اقدامات ایران خودرو در حوزه ایمنی در جمله اقدامات اصلاحی در فرایند بهبود شرایط محیط کار، اجرای برنامه‌های ارتقای سلامت کارگران، تشکیل کمیته‌های حفاظت فنی و بهداشت کار و به کارگیری متخصصان ایمنی و حضور فعال مدیران HSE

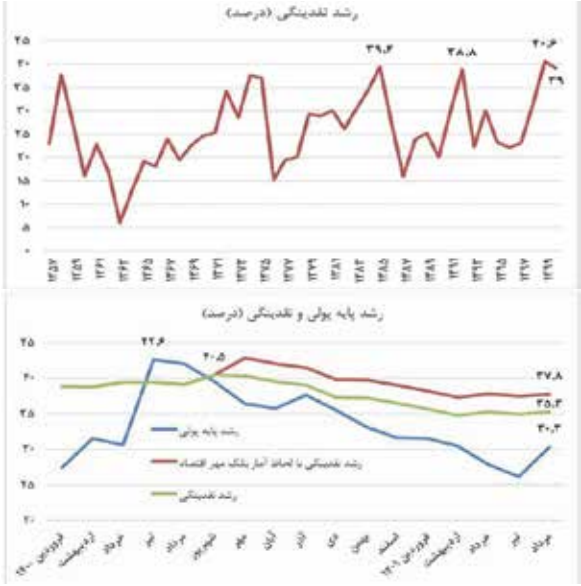
اقدامات ایران خودرو در حوزه ایمنی در جمله اقدامات اصلاحی در فرایند بهبود شرایط محیط کار، اجرای برنامه‌های ارتقای سلامت کارگران، تشکیل کمیته‌های حفاظت فنی و بهداشت کار و به کارگیری متخصصان ایمنی و حضور فعال مدیران HSE

همچنین رشد پایه پولی در دوازده ماهه منتهی به مردادماه سال ۱۴۰۱ به ۳۰۰۳ درصد رسید. طبق اعلام بانک مرکزی، پایه پولی در پایان مردادماه سال ۱۴۰۱ (معادل ۶۷۲۲۰۴ هزار میلیارد ریال) نسبت به پایان سال ۱۴۰۰، رشدی معادل ۱۱٫۳ درصد داشته که در مقایسه با رشد متغیر مذکور در دوره مشابه سال قبل (۱۲٫۴ درصد) به میزان ۱٫۱ واحد درصد کاهش یافته است.

همان‌طور که مشاهده می‌شود سرعت رشد کل‌های پولی پس از روی کار آمدن دولت سیزدهم تغییرمسیر داده و نزولی شده است. این روند البته ممکن است در برخی ماه‌ها موقتاً صعودی شود، اما آنچه اهمیت دارد، مسیر کلی این شاخص است، چراکه به‌عنوان مثال رشد پایه پولی در آذرماه سال گذشته نیز اتفاق افتاده، اما بلافاصله در ماه بعد جبران شده و سرعت رشد پایه پولی به

- **شنبه ۲ مهر ۱۴۰۱**
- **سال بیست و هشتم**
- **شماره ۸۰۱۲**

هزینه‌های جاری به‌جای کنترل، بشدت افزایشی شد که کسری بودجه را تشدید کرد و بانک مرکزی با چاپ پول فراوان و تحمیل تورم به همه مردم، هزینه‌های جاری دولت را تأمین کرد.

در لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ مصارف عمومی دولت فقط ۷ درصد افزایش یافت که با توجه به تورم ۳۰ تا ۴۰ درصدی، به معنای صرفه‌جویی چشمگیر دولت در هزینه‌ها است.

این در حالی است که دولت گذشته در بودجه سال آخر خود مصارف عمومی خود را بیش از ۲ برابر افزایش داد (۱۱۴ درصد). این رشد چشمگیر با توجه به مشکلات تحریم و کسری بودجه کاملاً غیرعقلانی بود و دولت گذشته در چند ماه ابتدایی سال تا آنجا که توانست با همراهی عبدالناصر همتی در بانک مرکزی اقدام به چاپ پول تورم‌زا و خرج بی‌رویه‌کردند.

برخی در آمدها از جمله درآمد نفت و مالیات و همچنین کاهش بسیاری از هزینه‌ها، ناترازی مالی سال گذشته را تأمین این هزینه‌ها تأمین نشده بود، جدید در اقتصاد کشور شد. در همین راستا دولت سیزدهم حتی تنخواه ۵۵ هزار میلیارد تومانی را که دولت قبل از بانک مرکزی استقراض کرده بود تسویه کرد. آمار خزانه‌داری کل کشور نشان می‌دهد دولت یازدهم بودجه سالانه را با ۱۱۹ هزار میلیارد تومان هزینه‌های جاری از دولت دهم تحویل گرفت؛ اما در سال ۱۴۰۰ که سال پایانی دولت دوازدهم بود، بودجه با بیش از ۷۰۰ هزار میلیارد تومان هزینه‌های جاری به دولت سیزدهم تحویل داده شد.

آنکه در سال‌های پایانی دولت روحانی با وجود کاهش درآمد‌های ارزی و کسری بودجه فراوان،

دولت گذشته عمل کرده و رشد کل‌های پولی در مسیر کلی کاهش قرار دارد. به عبارتی در یک سال اول دولت سیزدهم رشد پایه پولی حدود ۱۲ واحد درصد و رشد نقدینگی حدود ۵ واحد درصد از آنچه در پایان دولت روحانی رقم خورده بود، کمتر شده است.

■ **مهارتورم از اتاق کنترل بودجه**

یکی از مهم‌ترین عوامل تورم، کسری بودجه دولت‌هاست. این مساله از قضا

در سال‌ها و حتی ماه‌های پایانی دولت قبل به اوج رسید و به نیرویی عظیم در رشد و تداوم تورم در کشور تبدیل شد. دولت سیزدهم در تنظیم بودجه سال ۱۴۰۱ رشد مصارف را به کمتر از ۱۰ درصد رسانده تا به دور باطل «کسری بودجه-تورم» پایان دهد.اهمال دولت قبل در احیای منابع پایدار جدید از جمله مالیات و اتکای صرف به درآمد نفت و استقراض، بودجه کشور را به شرایط وخیمی رسانده بود. رشد شدید هزینه‌ها ازجمله هزینه‌های جاری در شرایطی که منابع پایداری ازجمله مالیات برای تأمین این هزینه‌ها تأمین نشده بود، دولت را در سرانیشی کسری و استقراض فراینده قرار داد.

این روند در نهایت به جایی رسید که در سال ۱۴۰۰ رقم کسری بودجه بر اساس اعلام مسئولان به حدود ۴۰ تا ۵۰ درصد رقم بودجه عمومی رسید؛ شرایطی که مشابه آن تنها در سال پایانی جنگ تجربه شده بود.

حل بحران ناترازی مالی دولت در سال ۱۴۰۰ یکی از فوری‌ترین مسائل این مدت بیش از ۵ واحد درصد کاهش پیش روی دولت سیزدهم بود؛ چراکه در صورت حل شدن این مساله، بخش زیادی از هزینه‌های بودجه از پایه پولی تأمین و باعث رشد شدید تورم در سال جاری می‌شد.

با این حال دولت از طریق احیای

در این میان بخش خدمات بیشترین سهم را در اشتغال زنان داشته است. سهم این بخش از کل تعداد شاغلان بخش خدمات در بهار سال جاری ۶۰٫۲ درصد برآورد شده است که نسبت به بهار سال ۱۴۰۰ حدود ۵ درصد افزایش یافته است.تعداد زنان شاغل در بخش خدمات تا پایان بهار سال ۱۴۰۱، دو میلیون و ۲۰۰ هزار نفر بود و بیش از ۲۱۴ هزار نفر بانو در حوزه خدمات بیشتر از بهار سال ۱۴۰۰ مشغول به کار شده‌اند.

■ **بهبود نسبت اشتغال زنان**

بی گمان، روند بهبود وضعیت اشتغال در این مدت کمی که دولت سیزدهم روی کار آمده ادامه دار خواهد بود، چراکه بررسی داده‌ها نشان می دهد که نسبت اشتغال زنان در بهار سال ۱۴۰۱ بهبود یافته و ۱۰٫۹ درصد به ۱۱٫۶ درصد رسیده است و این روند با توجه به نشان می دهد و رو به بازار کار بانوان و تقاضای شغل از سوی آنان در نخستین فصل از سال ۱۴۰۱ افزایش را تجربه کرده است. به اعتقاد کارشناسان اقتصادی، افزایش نرخ بیکاری همزمان با رشد نرخ مشارکت اقتصادی به معنی بهتر شدن وضعیت بازار کار در آینده است، چرا که اقبال زنان برای پیدا کردن شغل همزمان افزایش یافته است.

■ **افزایش ۲۱۴ هزار نفری زنان شاغل**

داده‌های دیگر مرکز آمار از وضعیت اشتغال در بهار سال ۱۴۰۱، نشان می‌دهد سهم بخش خدمات از شاغلان کل چه در مورد مردان و چه زنان در بهار امسال نسبت به فصل مشابه در سال گذشته افزایش داشته است. تعداد شاغلان بخش خدمات از ۱۱ میلیون و ۵۵۲ هزار نفر در سه ماه اول سال ۱۴۰۰ به ۱۲ میلیون و ۷۸۸ هزار نفر در پایان بهار سال ۱۴۰۱ رسیده، یعنی اینکه ۵۲۵ هزار نفر بر تعداد شاغلان این بخش افزوده شده است. سهم این بخش نیز از ۴۸٫۸ درصد به ۵۱٫۲ درصد در این مدت افزایش نشان می دهد.

است، چرا که همان‌طور که سطرهای پیشین گفته شد، دولت با وجود آنکه با پدیده از بین رفتن فرصت‌های شغلی به دلیل آثار به جامانده از دولت دوازدهم در نیمه دوم سال ۱۴۰۰ مواجه بوده، علاوه‌بر اینکه تقاضای شغل از سوی آنان در نخستین فصل از سال ۱۴۰۱ افزایش را تجربه کرده است. به جمعیت شاغلان افزوده است. پایان تابستان سال ۱۴۰۰، یعنی هنگامی که دولت سیزدهم مستقر شد، تعداد شاغلان ۲۳ میلیون و ۴۰۵ هزار نفر بود که این میزان در بهار سال ۱۴۰۱ به ۲۳ میلیون و ۵۷۸ هزار نفر افزایش یافت.

■ **رشد نرخ مشارکت اقتصادی زنان**

نکته دیگر آنکه بهار سال ۱۴۰۱، نرخ مشارکت اقتصادی زنان نسبت به بهار سال ۱۴۰۱، با افزایش مواجه شده است. نرخ مشارکت اقتصادی زنان در بهار سال ۱۴۰۱، با رشد ۰٫۱ درصدی مواجه شده است. بر اساس گزارش آمارهای مرکز آمار ایران، نرخ مشارکت

این امید را به ما می‌دهد که با اجرای برنامه‌های ویژه صیانت از نیروی کار در واحدهای صنعتی بزرگ، امکان استفاده از توان بازرسان کار برای نظارت بر سایر کارگاه‌ها فراهم شود. مدیرکل بازرسی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، آموزش ایمنی بیش از

یک میلیون و ۵۰۰ هزار نفرساعت در مرکز تحقیقات و تعلیمات حفاظت فنی و بهداشت کار را نیز یکی از مهم‌ترین اقدامات دولت سیزدهم عنوان کرد. «پرنده» با بیان اینکه در کل ۲۰ هزار کمیته حفاظت ایمنی در شرکت‌ها برای حفظ و صیانت نیروی

یک میلیون و ۵۰۰ هزار نفرساعت در مرکز تحقیقات و تعلیمات حفاظت فنی و بهداشت کار را نیز یکی از مهم‌ترین اقدامات دولت سیزدهم عنوان کرد. «پرنده» با بیان اینکه در کل ۲۰ هزار کمیته حفاظت ایمنی در شرکت‌ها برای حفظ و صیانت نیروی

نقش برخی کارفرمایان در توسعه اشتغال غیررسمی

یک کارشناس حوزه بازار کار با بیان اینکه مساله اشتغال غیررسمی در طول دهه‌ها در کشور ما در جریان فعالیت‌های حوزه کسب و کار نقش داشته، گفت: بخشی از کارفرمایان به منظور کاهش هزینه‌های تمام شده محصولات و خدمات قایل ارائه تمایلی به استفاده از نیروی کار در شرایط اشتغال غیررسمی دارند.

علیرضا حیدری، در گفت‌وگو با آنته آنلاین افزود: اشتغال غیررسمی در واقع نوعی از روابط بین کارگر و کارفرما در قالب فعالیت‌های کسب و کار محسوب شده و حتماً یکی از دلایل شکل گیری این نوع اشتغال، بهره‌مندی از نیروی کار ارزان در راستای کاهش هزینه‌های تولید است. این فعال حوزه کارگری اضافه کرد: با توجه به تمایل بخشی از کارفرمایان به استفاده از این نوع نیروی کار به منظور کاهش هزینه‌های تولید، پوشش بیمه‌ای نیز برای این بخش از کارگران در نظر گرفته نشده و یکی از حقوق مسلم نیروی کار نادیده گرفته می‌شود.

وی ادامه داد: رعایت قانون کار در حوزه پرداخت حقوق و مزایای نیروی کار در ارتباط با شاغلان بخش اشتغال غیررسمی به طور معمول صورت نگیرد که تضییع حقوق نیروی کار در راستای عدم اجرای قوانین و مقررات این بخش را موجب خواهد شد.

حیدری تصریح کرد: در بررسی حوادث ناشی از کار نیز بخش قابل توجهی از آسیب‌ها متوجه نیروی کاری بوده که در چهارچوب اشتغال غیررسمی مشغول به کار شده و طبیعتاً حمایت‌های لازم درمانی و بیمه‌ای پس از حادثه و آسیب را برای این دسته از کارگران به دنبال نخواهد داشت. وی همچنین بیان داشت: کاهش هزینه‌ها در به کارگیری نیروی کار در قالب اشتغال غیررسمی و جذابیت‌های کاذب ایجاد شده در این بخش برای برخی کارفرمایان، زمینه گسترش این نوع از شغل‌ها را ایجاد می‌کند. حیدری در ادامه اظهار داشت: تأسیس کارگاه‌ها با هدف سودآوری منجر به استفاده کارفرمایان از ابزارهای مختلف در راستای ایجاد بهره‌وری و سوددهی بیشتر شده و با توجه به وضعیت اقتصادی به هراندازه مؤلفه‌های ثبات بازار کار و تولید و شرایط حاکم بر اقتصاد باز باشد، روی آوری کارفرمایان به اجرای قانون نیز پرنرگ‌تر خواهد بود.

وی همچنین عنوان کرد: دلایل دیگر نظیر شاخص‌های پولی، بانکی، مالیاتی، شرایط بازار کار و تولید، نوسان قیمت محصولات کالایی و خدمات، نرخ ارز و سایر مؤلفه‌های مؤثر در حوزه کسب و کار کارگاه‌ها ابزار اثرگذاری در تصمیمات کارفرمایان در استفاده از ابزارهای مختلف در افزایش حاشیه سود بنگاه بوده که شکل گیری اشتغال غیررسمی را نیز به دنبال دارد. وی افزود: برخی کارفرمایان برای ایجاد حاشیه سود بالا و کاهش هزینه‌های نیروی کار هزینه تمام شده محصول یا خدمات قابل ارائه، راهکارهایی برای فرار از شرایط بازرسی کار یافته و در واقع از چشم بازرسان حوزه کار پنهان شده و حقوق نیروی کار را به طور کامل پرداخت نمی‌کنند.

به گفته حیدری، این نوع کارگاه‌ها که بخش زیرزمینی اقتصاد محسوب شده با توجه به قایل شناسایی نبودن، بهره‌کشی از نیروی کار و خروج از شرایط اجرای قانون کار را دنبال می‌کنند و تعداد قابل توجهی کارگر در این کارگاه‌ها در وضعیت اشتغال غیررسمی مشغول به فعالیت هستند.

وی ادامه داد: با توجه به متغیرهای اشاره شده این بخش به‌عنوان حوزه غیررسمی و زیرزمینی اشتغال و بازار کسب و کار گسترش خواهد یافت. وی اضافه کرد: کشف این کارگاه‌ها، حمایت از آنها در حوزه‌های مختلف و همچنین اطمینان بخشی به آنها در ادامه فعالیت‌های تولیدی منجر به کاهش اشتغال غیررسمی شده و در غیر این صورت این بخش از اشتغال و کسب و کار به کار خود ادامه داده و بی‌توجهی به اجرای قانون کار و عدم پرداخت حقوق مزایای کارگران نیز یک رویه عادی در این کارگاه‌ها خواهد بود.